

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAESITYKSET VUOSILLE 2018 - 2020, TALOUSARVIO-ESITYKSET VUODELLE 2018

1. YLEISTÄ

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelma-osa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Taloussuunnitelma vuosille 2018 – 2020 laaditaan vielä sairaanhoitopiirin nykyiselle organisaatiolle, vaikka sote-uudistus johtanee merkittäviin organisaatiouudistuksiin.

2. TOIMINTASUUNNITELMA 2018 - 2020

2.1. TOIMINTA

Toiminnan suunnittelussa noudatetaan valtuuston hyväksymää Lapin sairaanhoitopiirin strategiaa 2017 - 2019. Tavoitteiden laadinnassa on huomioitava ns. tasapainotetun mittariston eri näkökulmat. Tulosalueille toimitetaan erikseen lomakepohja, joka sisältää painopistealueet suunnitelmakaudelle näiden näkökulmien mukaisella tavalla.

Suunnittelussa otetaan huomioon jäsenkunnilta saadut toiminnan ja talouden kehittämistä koskevat näkemykset ja lausunnot. Tavoitteiden **realistisuuteen** on kiinnitettävä erityistä huomiota, koska palvelusuoritteiden yksikköhinnat muodostuvat vahvistettujen tavoitteiden ja kustannusten perusteella.

Uusien sairaanhoidollisten tutkimus- ja hoitomenetelmien käyttöönotossa otetaan huomioon ns. Halo-suositus sekä erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kesken sovitut menettelyt. Myös taloudelliset vaikutukset tulee arvioida ennen päätöstä käyttöönotosta.

2.2. TULOSTAVOITTEET

Tulosalueet/-yksiköt laativat vahvistettujen painopisteiden mukaiset tulostavoitteet **suunnitelmavuosille** siten, että ne muodostavat tulosaluekohtaisen kokonaisuuden. Tulostavoitteiden tulee olla mitattavia tai muuten seurattavia; niiden toteutumista arvioidaan toimintakertomuksessa sekä seurantaraporteissa vuoden aikana. Toimintasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä yhtymävaltuusto päättää myös tavoitteiden sitovuudesta. Suunnitellut merkittävät muutokset toimintaan ja talouteen suunnitelma-kaudella 2018 - 2020 tulee kirjata esityksiin.

2.3. SUORITEARVIOT VUOSILLE 2018 – 2020

Tulosityksiköihin toimitetaan erillinen ohje suoritearvioinnin tueksi.

2.3.1. Oma toiminta

Tulosalueet arvioivat vuodeosastohoidosta hoitopäivien ja hoitajaksojen kokonaismäärät sekä avohoidosta kuntalaskutettavien käyntien määrät. Sairaanhoidolliset palveluyksiköt tekevät arviot omista suoritteistaan. Vuoden 2018 tuotteistuksesta ja hinnoista päätetään vuoden 2017 lopulla hallitukselle esitettävän käyttösuunnitelman yhteydessä.

Tulosalueiden/-yksiköiden ylilääkärit tekevät esitykset tuotteittain / hintaluokittain erikseen sen jälkeen, kun on vahvistettu suoritteiden kokonaismäärät ja muut talousarvioon vaikuttavat seikat.

2.3.2. Läpilaskutettavat ostopalvelut

Tulosalueen/-yksikön tulee esittää arvionsa läpilaskutettavien ostopalveluiden suoritelmämääristä.

3. TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2018

Suunnittelun lähtökohta ovat väestön tarpeet ja käytettävissä olevat resurssit.

3.1 Talousarvion laadintamenettely

Talousarviovalmistelussa yksiköt syöttävät omat esityksensä InTime Talouden suunnitteluohjelmassa olevaan valmiisiin laskentapohjiin. Henkilöstökulut syötetään keskitetysti Talouspalveluissa ja niiden osalta yksiköiden esimiehet käyvät keskustelua laskentapäällikön kanssa. Alueellisen apuvälinekeskuksen ja Rovaniemen kaupungin röntgentoiminnan mahdollisen siirtymisen Lapin sairaanhoitopiiriin toiminnaksi, laajan päivystyksen toimintaresurssit, ict-palveluiden mahdollinen siirtyminen Laplt Oy:n toiminnaksi ja uusien tilojen vaatimat resurssit sekä sote-muutoksen vaikutukset arvioidaan erikseen. Arviot lisäystarpeista ovat alueelliseen toimintaan 2,0 milj. €, laajan päivystyksen resurssitarve 0,7 milj. €, ict-palveluiden siirto Laplt Oy:lle 1,0 milj. € (summa tarkentuu), uusien tilojen kustannukset 0,25 milj. €.

Mikäli Enontekiön ja Muonion kuntien, Muonio- Enontekiön terveydenhuollon kuntayhtymän ja Lapin sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän yhteisen selvitystyön perusteella perusterveydenhuollon toiminta siirtyy Lapin sairaanhoitopiiriin järjestettäväksi tai tuottamaksi, huomioidaan toiminnan talousarvio sairaanhoitopiiriin talousarvioon päätösten mukaisina. Kehyslaskentaan tätä ei ole huomioitu.

3.2 Kustannusarvioiden perusteet vuodelle 2018

Nykytoiminnan palkkojen ja palkkioiden määräraha arvioidaan ilman muutoksia virkojen ja toimien määrässä. Työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa ajalla 1.2.2017–31.1.2018 (Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus 2017 (KVTES 2017), Kunnallinen teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus 2017 (TS-17) ja Kunnallinen lääkärien virkaehtosopimus 1.2.2017–31.1.2018). Lomarahan vähentämiseen lomanmääräytymisvuosien 2016–2017, 2017–2018 ja 2018–2019 osalta on erillinen virka- ja työehtosopimus. Palkkojen ja palkkioiden % -korotus vuodelle 2018 on avoin, mutta palkkoihin arvioidaan 0,5 %:n korotusvaikutus koko vuodeksi. Tämän vaikutuksen arvioidaan olevan palkat sivukuluineen 0,5 milj. €.

Henkilöstöhallintoon varataan keskitetysti määräraha erikseen määriteltäviin koulutuksiin. (mm. ensihoidon pätevyyskoulutus, röntgenhoitajakoulutus, bioanalytikkokoulutus ja saamen kielen koulutus).

Ostopalveluiden kustannukset arvioidaan suunnitellun toiminnan ja resurssien pohjalta mahdollisimman realistisesti. Yksiköt tekevät perustellut esitykset palvelujen ostotarpeistaan.

Aineisiin ja tarvikkeisiin sisältyvien ostojen kustannukset arvioidaan erikseen toiminnan tarpeiden perusteella. Lääkkeisiin/apteekkitarvikkeisiin arvioidaan 2,5 %:n kasvu eli 0,23 milj. € talousarvioon 2017 verrattuna. Ostot logistiikka- ja materiaalipalvelut -yksikön kautta arvioidaan ulkoisiksi kuluiksi. Aiemmin nämä ovat olleet sisäisillä tileillä, mutta materiaalipalveluiden uuden toiminnanohjausjärjestelmän myötä ostot kirjautuvat ulkoisille tileille yksiköille suoraan. Yksiköt tekevät perustellut esitykset irtaimistojen hankinnoista. Sairaanhoidopiirin tasolla irtaimistomääräraha on korkeintaan vuoden 2017 talousarvion tasolla. Rakennusinvestointeihin liittyvät kalustohankinnat käsitellään erikseen yksiköiden esitysten perusteella. Vuonna 2017 leasingilla hankittavien angiografia-laitteiston ja C-kaaren leasingmaksut 0,2 milj. € huomioidaan erikseen talousarvioon. Vuonna 2018 lunastetaan 16 ambulanssia omaksi, millä turvataan ambulanssitilanne kun leasingrahoituksella hankittavien ambulanssien hankintakiertoa ei ole vielä saatu tasapainoon. Nettolisäystarve lunastusta varten on 50 000 €.

Bruttokokonaiskustannusten muutos arvioidaan olevan 6,5 milj. € eli 3,5 %. Bruttokokonaiskustannusten osalta on syytä huomioida, että Lapin sairaanhoidopiiri myy mm. hoitotarvikkeita usealle muulle organisaatioille mm. NordLabille, Rovaniemen kaupungille ja Pellon kunnalle. Näin ollen myynneistä tulee vastaavasti ulkoista tuloa, joten bruttokustannusten kasvu ei suoraa kerro Lapin sairaanhoidopiirin omien kustannusten kasvusta.

Läpilaskutettavat palvelujen ostot

Muista sairaaloista tai palveluntuottajilta (esim. kuntoutuslaitokset) mm. hoidonpöytäkirjojen ja valinnanvapauden perusteella ostettavan erikoissairaanhoidon kustannustason nousu on ollut viimeisen 10 vuoden aikana keskimäärin 1,6 milj. €/v. Tämän perusteella huomioidaan läpilaskutettavien ostopalveluiden talousarvio kehyyksiin, mutta arvio tarkistetaan sairaanhoidopiirin tasolla vuosien 2016 toteuman ja 2017 toteumaennusteen perusteella ennen lopullisen talousarvion hyväksymistä.

3.3 Toimintatuotot

Myyntitulot käsittävät palvelujen myynnistä saatavat tulot kunnilta, muilta sairaanhoidopiireiltä, kuntayhtymiltä ym. palvelujen ostajilta. Myyntituloista saataviin toimintatuottoihin arvioidaan kasvua 2,8 %.

Maksutuotoissa ovat potilailta perittävät asiakasmaksut sekä ensihoidossa perittävät omavastuut, jotka arvioidaan vuoden 2017 toteumaennusteen perusteella. Lisäksi asiakasmaksuihin lasketaan 2,5 % korotus muihin asiakasmaksuihin, paitsi perumattoman ajanvarauksen asiakasmaksu on suurin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetuksen sallima maksu.

Muut toimintatuotot arvioidaan vuoden 2017 toteumaennusteen ja myyntisopimusten mahdolliset sopimuskorotukset huomioiden.

Bruttokokonaistuottojen muutos arvioidaan olevan 3,4 %.

3.4 Investointeja koskevat esitykset

Lääkinnälliset kojeet ja laitteet, tutkimus- ja hoitovälineet, tietojärjestelmät sekä muut investointeihin kuuluvat (yli 10 000 €) hankinnat tulee eritellä liitelomakkeille. **Investointiesitykset**

tulee tehdä kolmelle vuodelle, 2018 - 2020. Mikäli lääkinnällisen laitteen hankintaan liittyy muita kustannuksia esim. tilaremonttia, tulee myös tämä tieto antaa samalla lomakkeella.

Esityksiin tulee liittää tarpeelliset perustelut ja selvitykset mahdollisine kannattavuuslaskelmineen.

Investointiesitykset annetaan yhteisesti tulosalueittain vastuuyksiköittäin eriteltyinä.

Investointien kokonaissumma muiden kuin uusien tilojen osalta on enintään poistojen suuruinen.

4. TUOTTAVUUS- JA TOIMENPIDEOHJELMA

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tehtävänä on tuottaa terveydenhuoltolaissa ja erikoissairaanhoitolaissa ja muissa säädöksissä määrätyt erikoissairaanhoidon palvelut väestölle tehokkaasti ja taloudellisesti. Vuosille 2017 – 2018 on laadittu tuottavuusohjelma, jonka keskeinen sisältö ja tavoitteet linjataan talousarvion valmistelun yhteydessä. Tuottavuusohjelman konkretisoimiseksi on valmisteltu yksityiskohtaisempi toimenpideohjelma vuodelle 2017. Käyttösuunnitelmassa 2018 tulee vastaavasti kirjata toimenpideohjelma vuodelle 2018.

Tuottavuusohjelmaan kirjataan strategisien linjauksien mukaiset tavoitteet tuottavuuden kasvattamiseksi sekä tehokkuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiseksi. Toimenpideohjelmaan kirjataan konkreettiset toimenpiteet kullekin talousarviovuodelle tavoitteiden saavuttamiseksi ja talousarvion toteutumisen varmistamiseksi.

5. TOIMINNAN SUUNNITELLUT KESKEYTYKSET VUODELLE 2018

Tulosalueiden/-yksiköiden tulee tehdä esityksensä vuodeosastojensa, poliklinikoidensa ja muiden yksiköidensä toiminnan keskeytysajankohdista sekä laajuudesta vuodelle 2018. Toiminnan keskeytysuunnitelmat tulee antaa talousarvioesityksen yhteydessä 31.7.2017 mennessä.

Suunnitelma on laadittava yhteistyössä niiden yksiköiden kanssa, joihin toiminnan keskeytykset vaikuttavat (mm. laboratoriot, radiologia, ravintohuolto, puhtaus- ja huoltopalvelut, tekniset palvelut, tietohallintopalvelut). Toiminnan keskeytysuunnitelma laaditaan yhteis-työssä erityisvastuualueen muiden sairaaloiden kanssa. Keskeytysuunnitelma on otettava huomioon virka- ja sijaisjärjestelyissä sekä suoritearvioissa. Tulosalueiden on laadittava keskeytysuunnitelma huolella, koska se sisältyy talousarvion käyttösuunnitelmaan.

Toiminnan keskeytysuunnitelmaa voidaan muuttaa toimintavuoden aikana vain perustellusta syystä.

6. HENKILÖSTÖN TÄYDENNYSKOULUTUSSUUNNITTELU, ALUEELLINEN KOULUTUS-SUUNNITTELU, TYÖHYVINVOINTISUUNNITELMAT JA KEHITTÄMISHANKKEET 2018

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 18 § ja työterveyshuoltolain 5 § mukaan ammattihenkilöillä on täydennyskoulutusvelvoite ja työnantajalla velvollisuus luoda edellytykset koulutukseen osallistumiseen. Henkilöstön täydennyskoulutusta koskeva lainsäädäntö velvoittaa työnantajaa huolehtimaan henkilöstön osallistumisesta heille järjestettyyn ammatilliseen täydennyskoulutukseen huomioon ottaen peruskoulutuksen pituus, työn vaativuus ja toimenkuva. Täydennyskoulutusta koskevaa ohjeistusta ja määrittelyä löytyy intranetin linkeistä: <http://info/Koulutus/Index.htm> ja http://info/Koulutus/taydkoulu_määritelmä08.doc.

Henkilöstön ammatillisen täydennyskoulutuksen tulee toteutua osana LSHP:n strategiaa ja määriteltyjä painopistealueita. Koulutustarpeiden tulee olla kartoitettuna systemaattisesti esim. kehityskeskusteluissa tai osaamisen arvioinneissa. Koulutuksen tulee olla suunnitelmallista; koulutusmääriä ja -määrärahan käyttöä seurataan sekä koulutuksen vaikuttavuutta arvioidaan.

Täydennyskoulutusta eivät ole perehdytys tai työnohjaus. Täydennyskoulutukseksi ei yleensä katsota esim. lääkäreiden meetingejä tai osastokokouksia, ellei näiden yhteyteen ole nimenomaan järjestetty täydennyskoulutustilaisuutta. Täydennyskoulutus voidaan järjestää työnantajan toimesta työpaikalla tai sen ulkopuolella. Omalle henkilökunnalle esitettävissä koulutusteemoissa pyydetään ottamaan huomioon tasapuolisesti laajojen henkilöstöryhmien koulutustarpeet/osaamisvajeet, eri ammattiryhmissä.

Koulutussuunnittelua varten tulosalueiden tai –yksiköiden tulee esittää:

keskitetty, työnantajan järjestämä tai erityisvastuualueen yhteistyönä järjestettävä koulutus omalle henkilökunnalle: aihe, aihealue tai tarve.

Koulutustyöryhmä kokoaa esityksistä Lapin sairaanhoitopiirin henkilöstön koulutussuunnitelman. Alueellisen koulutustarjonnan suunnittelun lähtökohtana on sairaanhoitopiirin alueen toimijoilta kootut koulutustarpeet. Alueellinen sairaanhoitopiirin järjestämä koulutus suunnitellaan ja järjestetään moniammatillisena sekä eri erikoisalojen ja perusterveydenhuollon sekä tarvittaessa myös sosiaalihuollon yhteistyönä. Suunnittelussa huomioidaan myös hoitoprosesseihin kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliset toimijat.

Alueellista koulutussuunnittelua varten tulosalueiden tai –yksiköiden tulee esittää:

tulosalueen tai -yksiköiden järjestämä tai erityisvastuualueen yhteistyönä järjestettävä alueellinen koulutus: tema/aihe ja ajankohta.

Henkilöstö ja osaaminen- työryhmä kokoaa sairaanhoitopiirin järjestämän alueellisen koulutus-suunnitelman.

Ehdotukset koulutussuunnitelmien laadintaa varten tulee lähettää 31.7.2017 mennessä koulutuskoordinaattorille mirja.vaittinen@lshp.fi ja tiedoksi hallinto@lshp.fi.

Yksiköiden työhyvinvointisuunnitelmat tulee lähettää 31.7.2017 mennessä kehittämissyylhoitajalle ulla.hiltunen@lshp.fi ja tiedoksi hallinto@lshp.fi.

Erillistä kehittämismäärärahaa tarvitsevat kehittämishanke-esitykset tulee lähettää 31.7.2017 mennessä kehittämispäällikölle mikko.haikio@lshp.fi ja tiedoksi hallinto@lshp.fi.

7. TALOUSARVIO- JA SUUNNITELMAESITYSTEN JÄTTÄMINEN

Tulosalueiden valmiit esitykset talousarvioon ja -suunnitelmaan tulee **jättää määrärahojen ja suoritearvioiden** osalta InTime Talouden suunnitteluohjelmaan viimeistään 31.7.2017, jonka jälkeen tietoja ei pääse enää syöttämään. Perustelut käyttötalous- ja investointiesityksille toimitetaan kirjallisesti sähköpostilla laskentapäällikkö Anna-Leena Hanhisuannolle muiden talous- ja toimintasuunnitelman tietojen yhteydessä.

Talous- ja toimintasuunnitelman tiedot lähetetään sähköpostiin laskentapäällikkö Anna-Leena Hanhisuannolle: Anna-Leena.Hanhisuanto@lshp.fi ja kehittämispäällikkö Mikko Häikiö: Mikko.Haikio@lshp.fi sekä tiedoksi hallinto@lshp.fi.

Tulosalueiden tulee käsitellä tulosalueensa esitykset johtoryhmässään ennen hallintokeskukselle toimittamista.

8. LISÄTIEDOT

Lisätietoja antavat henkilöstöliitteiden osalta Timo Tammilehto, muista talousarvioon liittyvistä asioista laskentapäällikkö Anna-Leena Hanhisuanto ja talousjohtaja Elisa Kusmin. Koulutusta koskevista asioista antaa lisätietoja koulutuskoordinaattori Mirja Vaittinen, työhyvinvointisuunnittelua koskevista asioista kehittämissylihoitaja Ulla Hiltunen ja kehittämishankkeista kehittämispäällikkö Mikko Häikiö.

Sairaanhoitopiirin johtaja

Jari Jokela

Talousjohtaja

Elisa Kusmin

LIITTEET

- hankintaesityslomakkeet (intranet)
- suoritearviolomakkeet (intranet)

JAKELU

- tulosalueiden johtajat
- tulosityksiköiden johtajat
- vastuuyksiköiden johtajat
- ylilääkärit - ylihoitajat